

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 255/06-24

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 23. augusta 2006 predbežne prerokoval sťažnosť M. L., bytom M., pre namietané porušenie jeho základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, práv podľa čl. 13 a čl. 17 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a práva podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd „*postupom Okresného súdu Vranov n/T. v konaní pod sp. zn. 6 C 361/84, 5 C 246/86, 3 C 118/02, 3 C 119/02, 3 Co 101/04, 5 C 39/05 a 1 Co 293/05*“ a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť M. L. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 22. februára 2006 doručená (doplnená na základe výzvy ústavného súdu listom z 23. marca 2006) sťažnosť M. L., bytom M. (ďalej len „sťažovateľ“), pre namietané porušenie jeho základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2

Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), práv podľa čl. 13 a čl. 17 dohovoru a práva podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) *„postupom Okresného súdu Vranov n/T. v konaní pod sp. zn. 6 C 361/84, 5 C 246/86, 3 C 118/02, 3 C 119/02, 3 Co 101/04, 5 C 39/05 a 1 Co 293/05“*.

Sťažovateľ uviedol, že 13. septembra 1984 podal *„proti návrh na vysporiadanie majetkových záležitostí v k. č. 6 C 361/84“*. Sťažovateľ uviedol, že v roku 1979 navštívil v sprievode J. P. budovu Krajského súdu v Košiciach, pričom v tejto súvislosti zistil, *„aké sú vytvorené bližšie osobné priateľské vzťahy medzi nim a sudcami, ktorí neskôr v odvolacích konaniach rozhodovali“*. Sťažovateľ uviedol, že spôsob vedenia pojednávania na Okresnom súde Vranov nad Topľou (ďalej len „okresný súd“) a na príslušnom krajskom súde preukázal, že súdy nemajú záujem zabezpečiť ochranu jeho základnému právu na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov, ako aj ďalších vyššie označených základných práv. Sťažovateľ sa domnieva, že postupom súdov došlo k situácii, že nemohol bývať vo vlastnom zariadenom byte, a preto musel bývať a stravovať sa v hoteloch. Sťažovateľ vyslovil názor, že pri vyporiadaní bezpodielového spoluvlastníctva manželov sa príslušné súdy dopustili závažných pochybení, keďže nebrali do úvahy celý spoločný majetok manželov, ktorý existoval ku dňu zániku manželstva. Sťažovateľ ďalej uviedol: *„Rozsudok 5 C 246/86 zo dňa 25. 11. 1988 pod bodmi 2, 3 a 4 nebol nikdy potvrdený. Mnou podanými návrhmi zo dňa 13. 9. 1984, 11. 5. 1985 a 28. 4. 1986 v k. č. 6 C 361/84 a 5 C 246/86 až po mnohých urgenciách Okresný súd vo Vranove n./T. začal konať vydaním uznesenia 3 C 118/02 3 C 119/02 zo dňa 11. 11. 2002 t. j. po 18 rokoch a 2 mesiacoch súdnych prietáhov.“*

Sťažovateľ v sťažnosti poukázal aj na iné rozhodnutia okresného súdu z roku 1981 a v tejto súvislosti konštatoval, že danými rozhodnutiami bolo preukázané, že žalovaná mu sústavne bránila užívať jeho byt a ďalší majetok. Sťažovateľ je toho názoru, že postup súdov je príčinou toho, že nemohol riadne užívať svoj majetok. Sťažovateľ je zároveň toho

názoru, že v konaní vedenom pod sp. zn. 5 C 39/05 a 1 Co 293/05 sa súdy odmietli zaoberať jeho návrhmi. V závere sťažovateľ uviedol: „*Viac ako dvadsaťročné súdne preťahy v predmetných konaniach spôsobili, že dlh od žalovanej sa stal nevymožiteľným, lebo žalovaná 12 rokov žije v USA.*“

Na základe uvedených skutočností sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd v náleze vyslovil porušenie jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných preťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, práv podľa čl. 13 a čl. 17 dohovoru a práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu „*postupom Okresného súdu Vranov n/T. v konaní pod sp. zn. 6 C 361/84, 5 C 246/86, 3 C 118/02, 3 C 119/02, 3 Co 101/04, 5 C 39/05 a 1 Co 293/05*“, zaviazal okresný súd zaplatiť mu 30 000 Sk so 17,6 % úrokom z omeškania od 13. septembra 1981 do zaplatenia a primerané finančné zadosťučinenie v sume 10 000 000 Sk, a to do 2 mesiacov od právoplatnosti nálezu.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd sťažnosť sťažovateľa predbežne prerokoval podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“), pričom skúmal, či spĺňa zákonom predpísané náležitosti podľa § 20 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde a či neexistujú dôvody na jej odmietnutie podľa § 25 ods. 2 citovaného zákona. Pri predbežnom prerokovaní sťažnosti vychádzal z toho, že podľa § 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde je viazaný návrhom na začatie konania okrem prípadov ustanovených v zákone.

Podľa ustanovenia § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený. Ak ústavný súd navrhovateľa na také nedostatky upozornil, uznesenie sa nemusí odôvodniť.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prierahov (...).

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu. (...)

Podľa čl. 13 dohovoru každý, koho práva a slobody priznané týmto dohovorom boli porušené, musí mať účinné právne prostriedky nápravy pred národným orgánom, aj keď sa porušenia dopustili osoby pri plnení úradných povinností.

Podľa čl. 17 dohovoru nič v tomto dohovore sa nemôže vykladať ak, akoby dávalo štátu, skupine alebo jednotlivcovi akékoľvek právo vyvíjať činnosť alebo dopúšťať sa činov zameraných na zničenie ktoréhokoľvek z tu priznaných práv a slobôd alebo na obmedzovanie týchto práv a slobôd vo väčšom rozsahu, než to dohovor ustanovuje.

Podľa čl. 1 dodatkového protokolu každá fyzická alebo právnická osoba má právo pokojne užívať svoj majetok. Nikoho nemožno zbaviť jeho majetku s výnimkou verejného záujmu a za podmienok, ktoré ustanovuje zákon a všeobecné zásady medzinárodného práva. (...)

Na základe výzvy z 15. mája 2006 boli ústavnému súdu doručené namietané spisy okresného súdu, ako aj jeho vyjadrenie k sťažnosti sťažovateľa.

Z obsahu vyjadrenia okresného súdu a zo spisu okresného súdu sp. zn. 6 C 361/84 ústavný súd zistil, že namietané konanie iniciovala bývalá manželka sťažovateľa návrhom na vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov, ktorý bol okresnému súdu doručený 28. júna 1984. V priebehu tohto konania okresný súd určil termíny viacerých pojednávaní, pričom na pojednávaní 14. septembra 1984 sťažovateľ predložil súdu písomnosť z 13. septembra 1984 označenú ako protinávrh na vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov. Na pojednávaní 21. mája 1985 okresný súd pripustil späťvzatie návrhu bývalej manželky sťažovateľa a konanie zastavil. Proti uzneseniu okresného súdu o zastavení konania v časti výroku o trovách konania podal sťažovateľ odvolanie, o ktorom rozhodol Krajský súd v Košiciach uznesením sp. zn. 23 Co 293/85 z 29. novembra 1985 tak, že rozhodnutie súdu prvého stupňa v jeho napadnutej časti potvrdil. Uznesenie okresného súdu sp. zn. 6 C 361/84 o zastavení konania z 21. mája 1985 nadobudlo právoplatnosť 3. januára 1986.

Na základe návrhu sťažovateľa, ktorý bol okresnému súdu doručený 28. apríla 1986, bolo na okresnom súde začaté konanie sp. zn. 5 C 246/86. V návrhu sťažovateľ žiadal pripojiť spis okresného súdu sp. zn. 6 C 361/84 a zároveň navrhol, aby okresný súd zaviazal žalovanú zaplatiť mu požadovanú sumu, prípadne vydať zariadenie bytu v hodnote rovnajúcej sa výške požadovanej sumy. V rámci konania okresný súd určil termíny viacerých pojednávaní, vypočul svedkov, ustanovil znalca a vykonal aj ďalšie procesné úkony. Rozsudkom sp. zn. 5 C 246/86 z 29. októbra 1987 okresný súd rozhodol o vyporiadaní bezpodielového spoluvlastníctva manželov, pričom návrh sťažovateľa o vydanie zlatej retiazky a zaplatenie sumy 5 195 Kčs vylúčil na samostatné konanie. Proti rozsudku okresného súdu podal odvolanie sťažovateľ aj žalovaná. Účastníci konania napadli odvolaním rozsudok okresného súdu okrem výroku o vylúčení časti návrhu na samostatné konanie. O odvolaní účastníkov konania rozhodol Krajský súd v Košiciach uznesením sp. zn. 23 Co 93/88 z 3. mája 1988 tak, že rozsudok súdu prvého stupňa v jeho napadnutej časti zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

Po tom, čo Krajský súd v Košiciach zrušil rozsudok okresného súdu z 29. októbra 1987, okresný súd vo veci znovu konal a 25. novembra 1988 rozsudkom sp. zn. 5 C 246/86 rozhodol o vypořiadaní bezpodielového spoluvlastníctva manželov. V rozsudku však opätovne rozhodol aj o vylúčení časti návrhu týkajúceho sa vydania zlatej retiazky a zaplataenia sumy 5 195 Kčs na samostatné konanie. Proti rozsudku okresného súdu sa odvolal sťažovateľ aj žalovaná. O odvolaní proti prvostupňovému rozhodnutiu rozhodol Krajský súd v Košiciach rozsudkom sp. zn. 22 Co 102/89 z 21. marca 1989 tak, že potvrdil rozsudok okresného súdu, ale zrušil jeho výrok o vylúčení časti návrhu na samostatné konanie z dôvodu, že o vylúčení veci už bolo rozhodnuté rozsudkom okresného súdu z 29. októbra 1987 a rozsudok v tejto časti zrušený nebol. Konanie vedené na okresnom súde pod sp. zn. 5 C 246/86 bolo 3. mája 1989 právoplatne skončené v spojení s odvolacím konaním vedeným na Krajskom súde v Košiciach pod sp. zn. 22 Co 102/89.

Vo vzťahu k namietanému porušeniu základných práv postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 6 C 361/84 a 5 C 246/86 ústavný súd uvádza, že chráni ústavnosť spôsobom, ktorý upravuje ústava a zákon o ústavnom súde. Tento zákon nadobudol účinnosť 15. februára 1993. Neobsahuje ustanovenie o spätnej účinnosti. Vzhľadom na to ústavný súd nemá oprávnenie podľa čl. 127 ústavy rozhodovať o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv a slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd, ak sťažovateľ namieta porušenie svojich základných práv, ku ktorému došlo pred 15. februárom 1993 (napr. I. ÚS 49/93, III. ÚS 108/05). Z uvedeného dôvodu ústavný súd sťažnosť v tejto časti odmietol pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie.

Z obsahu spisu okresného súdu sp. zn. 3 C 118/02, predovšetkým z úradného záznamu okresného súdu z 3. januára 2002 ústavný súd zistil, že o protinávru sťažovateľa, ktorý bol súčasťou spisu okresného súdu sp. zn. 6 C 361/84, nebol vytvorený nový spis. Taktiež nebol vytvorený nový spis týkajúci sa vylúčenia veci na samostatné konanie, o čom okresný súd rozhodol v konaní vedenom pod sp. zn. 5 C 246/86. Na základe toho okresný

súd návrhu sťažovateľa o vydanie veci prideliť spisovú značku 3 C 118/02 a návrhu sťažovateľa o vydanie zlatej retiazky a zapltenie požadovanej sumy spisovú značku 3 C 119/02. Následne okresný súd po vykonaní niektorých procesných úkonov určil v konaní vedenom pod sp. zn. 3 C 118/02 pojednávanie, na ktorom 27. júna 2003 spojil veci sp. zn. 3 C 118/02 a 3 C 119/02 na spoločné konanie. Na pojednávaní 29. septembra 2003 okresný súd spojené veci rozpojil. Zároveň konštatoval, že bezpodielové spoluvlastníctvo manželov bolo právoplatne vyporiadané rozsudkom okresného súdu sp. zn. 5 C 246/86 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 22 Co 102/89, a preto podľa jeho názoru v prípade vyporiadania vecí patriacich do bezpodielového spoluvlastníctva manželov tu existuje prekážka rozhodnutej veci. Okresný súd taktiež uviedol: *„Pokiaľ ide o zlatú retiazku a zapltenie sumy 5 195 Sk sú teraz otvorené 2 spisové značky, pretože ide o tých istých účastníkov konania a o tú istú sumu, je potrebné pokračovať v jednom konaní, lebo je to prekážka začatej veci a druhé konanie zastaviť. Súd konštatuje, že protinávrh v konaní bol doručený tun. súdu v roku 1984, o ktorom doteraz súd nerozhodol a samotná žaloba o vyporiadanie BSM a výpoveď žalovaného na zlatú retiazku a na veci v sume 5 195 Sk je protokolovaná 3. 9. 1986. Prednosť má vec, ktorá napadla na tun. súde skôr a ktorá tvorí prekážku začatého konania. Vo veci 3 C 119/02 súd rozhodol.“* Na základe toho okresný súd konanie o vydanie zlatej retiazky a zapltenie sumy 5 195 Sk zastavil.

V konaní vedenom pod sp. zn. 3 C 118/02 okresný súd rozhodol čiastočným rozsudkom z 3. decembra 2003 tak, že žalobu v časti týkajúcej sa vnesených osobných vecí sťažovateľa do manželstva v sume 2 830 Sk, predajom ktorých bol zakúpený kuchynský robot zn. ETA v sume 2 750 Sk, zamietol. V odôvodnení rozhodnutia konštatoval, že na rozhodnutie ostáva nárok sťažovateľa na vydanie zlatej retiazky a vydanie osobných vecí v hodnote 2 365 Sk, ktoré ostali v spoločnom byte pri jeho odchode. Proti čiastočnému rozsudku okresného súdu z 3. decembra 2003 podal sťažovateľ odvolanie, o ktorom rozhodol Krajský súd v Prešove rozsudkom sp. zn. 3 Co 101/04 z 23. novembra 2004 tak, že rozsudok okresného súdu v jeho napadnutej časti potvrdil okrem výroku, ktorým súd prvého stupňa určil, že o trovách konania bude rozhodnuté konečným rozhodnutím o celom petite žaloby. Na pojednávaní okresného súdu 12. apríla 2005 vo veci vedenej pod sp. zn. 3 C 118/02 okresný súd v súlade s rozhodnutím odvolacieho súdu z 23. novembra 2004

rozhodol o vylúčení nároku sťažovateľa o vydanie zlatej retiazky a osobných vecí v hodnote 2 365 Sk na samostatné konanie, pričom v tomto konaní mal rozhodnúť aj o trovách celého konania. Konanie vedené na okresnom súde pod sp. zn. 3 C 118/02 v spojení s odvolacím konaním vedeným na Krajskom súde v Prešove pod sp. zn. 3 Co 101/04 bolo právoplatne skončené 14. januára 2005.

Z obsahu spisu okresného súdu sp. zn. 3 C 119/02 ústavný súd zistil, že v danom prípade išlo o spis vytvorený z pôvodného spisu okresného súdu sp. zn. 5 C 246/86. V rámci pôvodného konania okresný súd rozsudkom vylúčil časť návrhu sťažovateľa o vydanie zlatej retiazky a zaplatenie sumy na samostatné konanie. Ústavný súd už vyššie konštatoval, že okresný súd konania vedené pod sp. zn. 3 C 118/02 a 3 C 119/02 spojil na spoločné konanie. Na pojednávaní vo veci vedenej pod sp. zn. 3 C 119/02 okresný súd 29. septembra 2003 spojené veci rozpojil a konanie vedené pod sp. zn. 3 C 119/02 zastavil. Proti tomuto uzneseniu podal sťažovateľ 21. novembra 2003 odvolanie, o ktorom rozhodol Krajský súd v Prešove uznesením sp. zn. 1 Co 86/04 z 30. júna 2004 tak, že prvostupňové rozhodnutie potvrdil. Na základe toho konanie vedené pod sp. zn. 3 C 119/02 v spojení s odvolacím konaním sp. zn. 1 Co 86/04 bolo právoplatne skončené 2. augusta 2004.

Na základe výsledkov konania vedeného na okresnom súde pod sp. zn. 3 C 118/02 ostal na rozhodnutie už len návrh sťažovateľa o vydanie zlatej retiazky a vydanie osobných vecí v hodnote 2 365 Sk. Na pojednávaní 12. apríla 2005 okresný súd rozhodol, že konanie o vylúčenom návrhu bude ďalej vedené pod sp. zn. 5 C 39/05. Na tomto pojednávaní okresný súd zároveň nepripustil zmenu žalobného návrhu vo veci zaplatenia sumy 30 000 Sk. Pripustil zmenu žalobného návrhu spočívajúcu v priznaní úroku z omeškania vo výške 17,6 % od 13. septembra 1984 až do zaplatenia. Okresný súd na pojednávaní 12. apríla 2005 vyhlásil rozsudok, ktorým návrh sťažovateľa o vydanie zlatej retiazky zamietol, žalovanú zaviazal zaplatiť sťažovateľovi konkrétne sumy za jednotlivé veci so 6 % úrokom z omeškania od 12. apríla 2005 do zaplatenia a v prevyšujúcej časti nárok sťažovateľa na finančné plnenie zamietol.

Proti rozsudku okresného súdu sp. zn. 5 C 39/05 z 12. apríla 2005 podal sťažovateľ 1. júla 2005 odvolanie, o ktorom rozhodol Krajský súd v Prešove rozsudkom sp. zn. 1 Co 293/05 z 9. novembra 2005 tak, že rozsudok okresného súdu v jeho napadnutej časti, teda vo výrokoch o zamietnutí žaloby a vo výroku o trovách konania ako vecne správny potvrdil. Konanie vedené na okresnom súde pod sp. zn. 5 C 39/05 v spojení s odvolacím konaním sp. zn. 1 Co 293/05 bolo právoplatne skončené 23. decembra 2005.

Ústavný súd konštatuje, že sťažovateľ namietal porušenie vyššie označených základných práv „*postupom Okresného súdu Vranov n/T. v konaní pod sp. zn. 6 C 361/84, 5 C 246/86, 3 C 118/02, 3 C 119/02, 3 Co 101/04, 5 C 39/05 a 1 Co 293/05*“. Z obsahu spisov okresného súdu sp. zn. 6 C 361/84, 5 C 246/86, 3 C 118/02, 3 C 119/02 a 5 C 39/05 ústavný súd zistil, že v danom prípade sa súdny spor medzi sťažovateľom a jeho bývalou manželkou začal návrhom o vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov. Konanie vedené pod sp. zn. 6 C 361/84 bolo z dôvodu späťvzatia návrhu bývalou manželkou sťažovateľa právoplatne zastavené 3. januára 1986. V priebehu tohto konania však sťažovateľ podal protinávrh, pričom v nasledujúcich, vyššie označených konaniach okresný súd čiastočne rozhodoval o návrhoch sťažovateľa, pričom tieto konania po vylúčení veci na samostatné konanie boli postupne právoplatne ukončené. Konanie vedené na okresnom súde pod sp. zn. 5 C 246/86 v spojení s odvolacím konaním vedeným na Krajskom súde v Košiciach pod sp. zn. 22 Co 102/89 bolo právoplatne skončené 3. mája 1989. Konanie vedené na okresnom súde pod sp. zn. 3 C 118/02 v spojení s odvolacím konaním vedeným pod sp. zn. 3 Co 101/04 bolo právoplatne skončené 14. januára 2005 a konanie vedené pod sp. zn. 3 C 119/02 v spojení s odvolacím konaním vedeným pod sp. zn. 1 Co 86/04 bolo právoplatne skončené 2. augusta 2004. Napokon, o ostávajúcej časti návrhu sťažovateľa bolo právoplatne rozhodnuté v konaní vedenom na okresnom súde pod sp. zn. 5 C 39/05 v spojení s odvolacím konaním vedeným pod sp. zn. 1 Co 293/05 23. decembra 2005.

Aj keď sťažovateľ v sťažnosti označil konania sp. zn. 3 Co 101/04 a 1 Co 293/05 ako konania vedené na okresnom súde, ústavný súd zistil, že ide o spisové značky odvolacích konaní vedených na Krajskom súde v Prešove. V prípade konania vedeného pod sp. zn. 3 Co 101/04 išlo o odvolacie konanie vedené na Krajskom súde v Prešove, ktorý v rámci

neho rozhodol o odvolaní proti čiastočnému rozsudku okresného súdu sp. zn. 3 C 118/02 z 3. decembra 2003. V konaní vedenom pod sp. zn. 1 Co 293/05 Krajský súd v Prešove rozhodol o odvolaní proti rozsudku okresného súdu sp. zn. 5 C 39/05 z 12. apríla 2005.

Vo vzťahu k namietanému porušeniu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu, v dvoch vyššie uvedených prípadoch v spojení s postupom Krajského súdu v Prešove, ústavný súd poznamenáva, že konanie vedené na okresnom súde, ktorým súd rozhodol o ostatnej časti sťažovateľovho návrhu, bolo právoplatne skončené 23. decembra 2005, pričom rozsudok okresného súdu sp. zn. 5 C 39/05 z 12. apríla 2005 sa stal vykonateľným 28. decembra 2005.

V nadväznosti na to ústavný súd konštatuje, že v čase, keď bola sťažnosť ústavnému súdu doručená, t. j. 22. februára 2006, už bol odstránený stav právnej neistoty, v ktorom sa sťažovateľ nachádzal pred právoplatným skončením namietaného súdneho konania, a k porušovaniu označeného základného práva už nedochádzalo.

Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu (napr. III. ÚS 20/00, II. ÚS 12/01, III. ÚS 172/05) sa ochrana základnému právu vrátane základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy poskytuje v konaní pred ústavným súdom len vtedy, ak v čase uplatnenia tejto ochrany porušenie základného práva označenými orgánmi verejnej moci (v tomto prípade všeobecným súdom) ešte trvalo. Ak v čase, keď došla sťažnosť ústavnému súdu, už nedochádza k porušovaniu označeného základného práva, ústavný súd sťažnosť zásadne odmietne ako zjavne neopodstatnenú (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde). Vychádza pri tom z toho, že účelom práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia orgánu verejnej moci. K odstráneniu právnej neistoty dochádza až právoplatným rozhodnutím vo veci.

V súvislosti s uvedeným ústavný súd opakovane judikoval, že jednou zo základných pojmových náležitostí sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy je v prípadoch, keď sa ňou

namieta porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, to, že musí smerovať proti aktuálnemu a trvajúcejmu zásahu orgánov verejnej moci do základných práv s'ťažovateľa. Uvedený názor vychádza zo skutočnosti, že táto s'ťažnosť zohráva aj významnú preventívnu funkciu, a to ako účinný prostriedok na to, aby sa predišlo zásahu do základných práv, a v prípade, že už k zásahu došlo, aby sa v porušovaní týchto práv ďalej nepokračovalo (napr. IV. ÚS 61/03, IV. ÚS 138/04).

Meritórne konanie o námietke porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy je účelné a v zásade prípustné v prípade, že takýmto konaním by ústavný súd bol spôsobilý odstrániť stav právnej neistoty vyvolaný zbytočnými priet'ahmi. V prípade, že s'ťažovateľovi už bolo doručené právoplatné rozhodnutie daného štátneho orgánu, takáto možnosť zo zrejmých dôvodov neexistuje (napr. I. ÚS 235/03). Tieto tvrdenia možno aplikovať aj vo vzťahu k namietanému právu na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ktoré je z hľadiska svojho obsahu totožné so základným právom na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy.

S'ťažovateľ ďalej namietal porušenie práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ako aj porušenie práv podľa čl. 13 a čl. 17 dohovoru a práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu postupom okresného súdu.

Ostatné s'ťažovateľom namietané konania vedené na okresnom súde pod sp. zn. 3 C 118/02 (v spojení s konaním Krajského súdu v Prešove sp. zn. 3 Co 101/04) a sp. zn. 3 C 119/02, okrem konania sp. zn. 5 C 39/05 v spojení s konaním vedeným na Krajskom súde v Prešove sp. zn. 1 Co 293/05, boli právoplatne skončené dávno pred uplynutím dvojmesačnej lehoty ustanovenej v § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde, ktorá z časového hľadiska limituje právomoc ústavného súdu na preskúmavanie namietaného porušenia základných práv a slobôd postupom príslušných orgánov štátu.

Vzhľadom na vyššie uvedené, ako aj vzhľadom na princíp subsidiarity zakotvený v čl. 127 ods. 1 ústavy, z ktorého okrem iného vyplýva, že ústavný súd nie je oprávnený na preskúmavanie rozhodnutí, proti ktorým možno podať opravný prostriedok (a týka sa to aj rozsudku okresného súdu sp. zn. 5 C 39/05 z 12. apríla 2005, na preskúmanie ktorého

bol príslušný a oprávnený Krajský súd v Prešove), je z ústavného hľadiska vo vzťahu k namietanému porušeniu práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, práv podľa čl. 13 a čl. 17 dohovoru a práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu pre ústavný súd významné len preskúmanie postupu Krajského súdu v Prešove sp. zn. 1 Co 293/05, ako aj jeho rozsudku z 9. novembra 2005.

Ústavný súd zistil, že okresný súd rozsudkom sp. zn. 5 C 39/05 z 12. apríla 2005 rozhodol o ostatnej časti sťažovateľovej žaloby. V rozsudku okresný súd zamietol sťažovateľov návrh o vydanie zlatej retiazky, žalovanej uložil povinnosť zaplatiť sťažovateľovi konkrétne sumy za jednotlivé hnutelné veci a v prevyšujúcej časti nárok na finančné plnenie zamietol. Proti tomuto rozsudku podal sťažovateľ odvolanie, o ktorom rozhodol Krajský súd v Prešove rozsudkom sp. zn. 1 Co 293/05 z 9. novembra 2005. Odvolací súd v tomto rozsudku potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa vo výrokoch o zamietnutí žaloby a vo výroku o trovách. V odôvodnení svojho rozhodnutia krajský súd okrem iného konštatoval, že *„výrok, ktorým bolo žalobe vyhovené, pokiaľ ide o zaplatenie finančných čiastok v odvolacom konaní preskúmaný nebol, pretože odvolanie žalobcu sa tohto výroku netýkalo a ako taký nadobudol právoplatnosť“*.

Krajský súd v rozsudku okrem iného konštatoval: *„Súd prvého stupňa vykonal vo veci dokazovanie v potrebnom rozsahu, na základe ktorého správne zistil skutkový stav a vo veci aj správne rozhodol. Skutkové zistenia súdu prvého stupňa zodpovedajú vykonanému dokazovaniu a odôvodnenie rozsudku má podklad v zistení skutkového stavu. Na týchto správnych skutkových zisteniach súdu prvého stupňa nič sa nezmenilo ani v štádiu odvolacieho konania.“* Krajský súd v rozsudku ďalej konštatoval, že okresný súd správne vychádzal aj zo skutkových zistení, ktoré boli súčasťou spisu okresného súdu sp. zn. 5 C 559/81. V spomínanom konaní okresný súd rozhodol o rozvode manželstva sťažovateľa a žalovanej. Krajský súd sa stotožnil aj s postupom okresného súdu, ktorý pri prejednaní ostatnej časti sťažovateľovej žaloby vychádzal zo záverov konania sp. zn. 5 C 246/86, v rámci ktorého okresný súd rozhodol o vyporiadaní bezpodielového spoluvlastníctva manželov.

Odvolačí súd sa ďalej stotožnil so závermi okresného súdu týkajúcimi sa ohodnotenia vecí, za ktoré bola žalovaná zaviazaná zaplatiť sťažovateľovi konkrétne sumy. Krajský súd konštatoval, že okresný súd správne rozhodol aj o zamietnutí časti návrhu o vydanie zlatej retiazky, pretože bolo preukázané, že ide o dar, na vrátenie ktorého neboli zistené žiadne dôvody. V závere krajský súd uviedol, že okresný súd postupoval správne aj pokiaľ nepripustil zmenu žaloby na zaplatenie sumy 30 000 Sk tak, ako bolo rozhodnuté uznesením sp. zn. 5 C 39/05 z 12. apríla 2005.

Ústavný súd konštatuje, že nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa vymedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať rozhodnutie všeobecného súdu v prípade, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť teda predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyведенé závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (obdobne napr. I. ÚS 13/00).

Ústavný súd už vo svojich skorších rozhodnutiach konštatoval, že obsahom základného práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (ako aj podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru) nie je záruka, že rozhodnutie súdu bude splňať očakávania a predstavy účastníka konania. Podstatou je, aby postup súdu bol v súlade so zákonom, aby bol ústavne akceptovateľný a aby jeho rozhodnutia bolo možné kvalifikovať ako zákonné, preskúmateľné a nearbitrárne. V opačnom prípade nemá ústavný súd dôvod zasahovať do postupu a rozhodnutí súdov, a tak vyslovovať porušenia základných práv (obdobne napr. I. ÚS 50/04, III. ÚS 162/05).

O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu možno hovoriť vtedy, ak namietaným postupom orgánu štátu (v posudzovanom prípade ide o všeobecný súd) nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť je preto možné považovať tú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (II. ÚS 70/00, IV. ÚS 66/02, I. ÚS 56/03).

Ústavný súd konštatuje, že vzhľadom na vyššie uvedené nezistil ani ďalšie možné porušenia základných práv, ktoré označil sťažovateľ, a preto zistený skutkový stav bol základom pre záver ústavného súdu, že sťažnosť je v tejto časti zjavne neopodstatnená. Z toho dôvodu ústavný súd sťažnosť odmietol už po jej predbežnom prerokovaní (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

Vzhľadom na to, že ústavný súd sťažnosť odmietol, bolo bez právneho významu zaoberať sa žiadosťou sťažovateľa o priznanie primeraného finančného zadosťučinenia.

Podľa § 32 ods. 1 zákona o ústavnom súde sa k tomuto rozhodnutiu pripája odlišné stanovisko sudcu Juraja Babjaka.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 23. augusta 2006